

Rada České televize

Kavčí hory, 140 70 Praha 4

tel.: 261 137 418-19, e-mail: radact@ceskatelevize.cz

Vážený pan

Matěj Červenka

Cervenkamatej@seznam.cz

V Praze dne 19. června 2024

čj. RČT e118a/24

Vážený pane Červenko,

Rada České televize od Vás obdržela stížnost na zpravodajství České televize pokrývající konflikt na Blízkém východě. Mediální reprezentace konfliktu dle Vás vykazuje porušení řady profesních pravidel, čímž se producenti tohoto zpravodajství dopouštějí porušování povinností daných Zákonem o České televizi a Kodexem ČT. Konkrétně namítáte, že způsob, jakým ČT přistupovala v období mezi 8.10. – 31.12.2023 k informování o konfliktu na Blízkém východě nesplňuje podmínky dané ustanovením § 2 písm. a) zákona č. 483/1991 Sb., zákona o České televizi a těž je v zásadním rozporu zejména s čl. 5 Kodexu České televize.

Ve své stížnosti uvádíte, že Česká televize využila v případě informování o konfliktu interpretační rámec legitimizace vojenské akce Izraele, což dle Vás činila také skrze „démonizaci běžných obyvatel Gazy“. Také podle Vás zpravodajství ČT systematicky (a v rozporu s přístupem světových médií) potlačovalo informace o „utrpení palestinských civilistů“, v čemž spatřujete „rozdílný editoriaální přístup k zobrazování utrpení palestinských a izraelských civilistů“. Česká televize podle Vás konstruovala obraz „běžných obyvatel Gazy“ způsobem, který zapříčinil „splývání rozdílů mezi nimi a teroristickou organizací Hamás“, což dokládáte na příkladech, ve kterých tvůrci zpravodajství podle Vašeho názoru manipulativním způsobem využívali obrazovou složku zpravodajství v kontrastu s komentářem redaktora.

Rada České televize si pro posouzení Vaší stížnosti vyžádala stanovisko generálního ředitele ČT, který k danému stanovisku připojil též vyjádření redakce a stanovisko právního útvaru ČT. Rada ČT měla též k dispozici analýzy mediálního pokrytí konfliktu Izrael-Hamás z hlediska dodržení zásad veřejné služby vypracované odbornými týmy z FSS MUNI a CEMES FSV UK. Rada ČT považuje téma za důležité a uspořádala k němu také dne 29.5.2024 seminář s autory obou analýz, s externími mediálními odborníky a vedoucími pracovníky zpravodajství České televize. Celý seminář byl nahráván a je veřejně k poslechu na webu Rady České televize, v sekci „Přenos jednání po internetu“, pod názvem „Seminář Rady ČT o vysílání ČT k válce v Pásmu Gazy“ a to konkrétně na URL adrese: <https://www.ceskatelevize.cz/rada-ct/prenos-jednani-po-internetu/?IDEC=224%20254%2000056/1001>.

Nejprve je třeba vyjasnit, že České televize klade na informování o izraelsko-palestinskému konfliktu velký důraz, o čemž svědčí mimo jiné značný prostor věnovaný této problematice. Podle analýzy společnosti Media Tenor se jedná o téma s druhou největší časovou dotací napříč sledovanými relacemi za rok 2023. Z analýzy je též patrné, že v rámci hlavní zpravodajské relace věnovala ČT tématu více prostoru, než hlavní zpravodajské relace konkurenčních televizních stanic (a tak jak v absolutních, tak relativních hodnotách). Značný důraz na snahu o co nejpřesnější informování o dění na Blízkém východě dosvědčuje i umístění stálého zahraničního zpravodaje, kterým je v současnosti David Borek, díky jehož přítomnosti má Česká televize lepší přístup k relevantním zdrojům informací z této oblasti, což také znamená, že redakce zpravodajství není plně závislá pouze na informacích zprostředkovaných (například zpravodajskými agenturami).

Vaše stížnost obsahuje vymezení se proti způsobu, jakým Česká televize dlouhodobě konflikt prezentuje a jste přesvědčen, že toto informování nesplňuje základní kritéria objektivity a vyváženosti. V tomto bodě je nutné poukázat na to, že toto Vaše hodnocení vychází z Vašeho subjektivního pohledu na vysílání ČT a neopírá se o žádné analytické nástroje dokládající dlouhodobé a systematické porušování výše zmíněných principů objektivity a vyváženosti ve vztahu k izraelsko-palestinskému konfliktu. Naopak, analýza zpracovaná týmem z FSV UK konstatuje, že „Česká televize dostala při prezentaci války v Izraeli v pořadech Události a Události, komentáře svému poslání zakotveném v legislativních a etických normách i Kodexu ČT“.

Redakce zpravodajství se ve svém vyjádření důrazně ohrazuje proti Vašemu tvrzení o nerovném přístupu ČT k informování o utrpení civilního obyvatelstva Izraele na straně jedné a obyvatel Gazy na straně druhé. Redakce zdůrazňuje, že „ČT se od samého začátku nejprve letecké a posléze i pozemní kampaně izraelské armády věnuje systematickému pokrývání prudce narůstajícího počtu civilních palestinských obětí.“ Tento názor potvrzují také zjištění analýzy FSV UK, z níž vyplývá, že mediální reprezentace civilního obyvatelstva koreluje s dynamikou a průběhem konfliktu, kdy s postupem času se v obsahu pořadu objevovaly Události reakce Palestinců žijících v pásmu Gazy či příběhy evakuovaných civilistů (analýza mapuje období od 7.10. do 31.10.2023). Proměnu obsahu a formy zpravodajství respektující vývoj konfliktu potvrzuje také analýza týmu FSS MUNI, která hovoří o postupném zařazování témat humanitární krize v Gaze a vyrovnanějším vyznění výpovědí v období od 19.10.2023 a též explicitně uvádí, že „již nejsou ztotožňováni Palestinci a Hamás“. Také je potřeba připomenout, že důležitým aspektem determinujícím formu a intenzitu autentického informování o dění v pásmu Gazy (což úzce souvisí například s tématy týkajícími se utrpení civilního obyvatelstva) je limitní možnost vyslat zpravodaje přímo do oblasti pásma Gazy, a to z řady různých důvodů, zejména však bezpečnostních. Patrně z tohoto důvodu mohl opticky

převažovat důraz na prezentaci izraelských obětí konfliktu, a to i přes zjevné úsilí zajistit rovné informování o izraelském a palestinském civilním obyvatelstvu.

Svá tvrzení o deformovaném mediálním obraze civilního obyvatelstva v Gaze produkovaném Českou televizí se snažíte doložit na příkladech reportáží, v nichž je podle Vás divákům manipulativně podsouván obraz smazávající rozdíly mezi palestinskými civilisty a členy teroristické organizace Hamás. Nejedná se však z Vaší strany o systematickou analýzu, ale spíše o vytrhávání jednotlivých audiálních či obrazových sekvencí z kontextu vysílání a následné subjektivní interpretace vyznění daných sekvencí. Proti tomu lze postavit výsledky analýzy týmu FSV UK: „ČT byla schopna aktuálně informovat o válce v Izraeli v pořadech Události a Události, komentáře v období 7. 10. – 31. 10. 2023, což je v souladu s Kodexem ČT, mj. článkem 5 a článkem 19. [...] Vysílání analyzovaných zpravodajských a publicistických pořadů v zásadě plnilo stanovené principy, a to především ve sledovaných oblastech dodržování variability a typů aktérů, v oblasti prezentace a vystupování moderátorů, v oblasti intenzity medializace témat a příznakovosti výpovědí.“ Profesionalitu reportérů a moderátorů ve vztahu zejména k jazykové podobě informování o konfliktu zase konstatuje analýza FSS MUNI: „Obecně lze říci, že výsledky analýzy ukazují, že novináři ČT usilovali o objektivní, neutrální, nesenzační podání svých výpovědí.“

Na základě zhodnocení všech předložených materiálů došla Rada ČT k závěru, že Vaše výhrady ke způsobu, jakým Česká televize informuje o konfliktu na Blízkém východě, v celku jsou vyvráceny zejména závěry analýzy týmu z FSV UK, které jsou (na rozdíl od Vámi poskytovaných tvrzení) opřeny alespoň o základní metodické ukotvení.

S pozdravem

Mgr. Karel Novák
předseda Rady České televize